

Синдикално У@РД

ЛИСТ СИНДИКАТА ОБРАЗОВАЊА СРБИЈЕ

Број 226 • новембар-децембар 2023 • Година XXIII • Бесплатан примерак • www.sind-obr.org.rs

ISSN 1451-7574

-
- Потписан Споразум о продужењу ПКУ за високо образовање
 - Дискриминација дошколованих васпитача и даље присутна
 - Делимичне квалификације – како и за које потребе

У међувремену...

Пише: Валентина Илић

Протекли период, поготово последњих месец дана, обележиле су предизборне активности током којих смо се наслушали разних обећања о срећном животу и светлој будућности. Са много повишеног адреналина, као што и приличи оваквој активности у нашим околностима, а и уз повишен адреналин оних којима су поруке намењене, питамо се колико је од изговорених бујица обећања било намењено образовању. Не само оних успутних фраза, него и озбиљних промишљања како бисмо могли променити постојеће стање ствари и са ким. Сем општеприхваћених фраза о пониженим наставницима, који нису довољно плаћени и којима је потребно вратити достојанство, те и мантре о томе како је образовање важно за свако друштво, уз сву добру вољу, нисмо чули озбиљна размишљања озбиљних људи шта и како би они мењали и са ким. Кад овај број буде у рукама читалаца, већ ће се знати резултати избора, а тиме и (не)извесност која занима све запослене у просвети, а и све који су везани за образовну делатност.

По досадашњем искуству из претходних избора, позиција министра као најважније особе у образовању није нужно повезана са идејом о променама и озбиљним захтевима, јер је увек део коалиционих пакета, па се у најави не очекује много, а пошто просечно функцију обављају две године, реално и не могу предузети озбиљније захвате са позитивним исходима. Зато се до сада увек могло рачунати на озбиљно учешће председнице Владе, чијим су се активизмом покривале многе области које се тичу образовања и доносила решења за која сви остали актери очигледно нису имали овлашћења. Тако су се многе ствари током ових предизборних дана решавале пози-

тивно, уколико су синдикати имали довољно снаге да макар запрете јавним окупљањима или протестима, који су били оправдани и односили се на непоштовање постигнутих договора, а ако се неко досетио да тражи и неко побољшање "преко реда", и то је успело, јер није добро имати протесте јавног сектора кад су већ на листи за повећање зарада од догодине. Тако је и продужење Посебног колективног уговора за високо образовање уследило не у пет до дванаест, него тачно у 12 и то у дану када је претходном истицала важност. А ради се само о продужењу, како би се обезбедила иста права свих запослених, која су примењивана и у претходном периоду.

У међувремену су објављени и резултати PISA тестирања, који су ранијих година отварали озбиљна питања о порукама за наш образовни систем - где смо у функционалној математичкој, читалачкој и научној писмености у поређењу са 80 земаља света, које учествују у истраживању. Наравно, сви знамо да ови тестови не оцењују знање петнаестогодишњих ученика, већ функционалну употребу стечених знања и генерално опредељење образовног система. До сада су резултате и коментаре саопштавали из Министарства просвете, а овај пут је саопштење доставила Влада, која је огласила напредак. OECD, као организатор истраживања каже да је Србија стабилна од када учествује у истраживању (а значи

лоше, испод просека OECD). То што смо на 40. или 42. месту говори да не напредујемо. И даље заостајемо годину и по дана школовања иза просека OECD. Можемо рећи да је добро што нисмо назадовали у време короне (могло је и горе), али смо иза сличних земаља (Естонија, Пољска, Словенија, Хрватска, Мађарска), а у региону испред Црне Горе и Северне Македоније. Далеко је Сингапур, који је и даље на првом месту. А све су гори резултати деце слабијег социјалног порекла, те им је и прогноза професионалне будућности невесела.

Кажу уметници да је лепота у оку посматрача, ко нема таквих тананих осећања, може да се ослони и на ружичасте наочаре.

Ближи нам се крај године, трудили смо се да препознамо све потребе просветних радника и да их предано заступимо, са упорношћу праведника, да помогнемо где год смо могли, али не можемо да не поделимо утисак о недостатку добре воље социјалних партнера са којима треба да договоримо и пратимо примену договореног. Изгледа да у многим ситуацијама и не рачунају да ће се договорено и потписано морати поштовати, јер синдикат има снагу коју ипак признају - може да окупи, може да протествује и може том снагом да примора на добру вољу, ако не може дугачије.

Надамо се бољим данима у наредној преступној години, да макар преступимо сви набоље!

Потписан Споразум о продужењу ПКУ за високо образовање

Пише: Р. С. П.

Државни секретар у Министарству просвете Зоран Касаловић и представници Синдиката високог образовања Србије проф. др Маја Петровић и Синдиката образовања Србије мр Валентина Илић потписали су Споразум о продужењу рока важења посебног колективног уговора за високо образовање.

У наредном периоду биће интензивирали преговори са репрезентативним синди-

катима за делатност високог образовања на нивоу Републике о изменама и допунама ПКУ за високо образовање, како би био потписан почетком 2024. године.

Истог дана, 14. децембра, Споразум је објављен у "Службеном гласнику РС" бр. 111/2023 и ступио на снагу. Важење ПКУ за високо образовање је продужено до 14. децембра 2026. године.

Свим запосленима у образовању редакција "Синдикалног пера" и Синдикат образовања Србије честитају Нову 2024. годину и желе срећне предстојеће празнике!

Заједничка седница РОС и Одбора делатности основних и средњих школа

Пише: Миодраг Камперелић

Редовна децембарска седница Републичког одбора поново је одржана заједно са Одбором делатности основних и средњих школа. Највећи број чланова Републичког одбора се делегира управо из Одбора за школе, па је постала пракса да се седнице овог одбора држе заједно са РОС. Овој седници је претходила и седница Председништва, на којој је разматран процес реализације Протокола, актуелни проблеми у образовању, план даљих активности синдиката, извештај са претходне седнице Председништва у Нишу и са Спортских сусрета у Кладову.

На заједничкој седници најпре су верификовани мандати новим члановима ових органа. За новог члана РОС верификована је Вукица Стевановић из Врања, која је заменила колегу Стаменка Стојановића због одласка у пензију. У Одбор делатности верификовани су мандати Неди Лукић из Суботице уместо Гордане Штулић, Вукици Стевановић уместо Стаменка Стојановића, Валентини Вељковић Николић из Ниша уместо Јовице Манојловића и Горану Ђурићу из Лознице уместо Велибора Биорца. Колегиница Вукица из Врања и колега Горан из Лознице су присуствовали седници и представили се члановима Одбора.

У наставку седнице председница је навела активности Синдиката у процесу реализације Протокола и предложила формирање комисије, која ће радити на предлогу нових коефицијената. У комисији ће бити заступљени представници свих делатности из Председништва - председница мр Валентина Илић, Мари Трајковић, Данијел Ђорђевић, др Марина Миленковић, Александар Николић и Раде Ерцег. У сарадњи са другим синдикатима СОС ће дати предлог нових коефицијената, јер нема назнака да ће Закон о платним групама и разредима ступити на снагу ни 2025. године. Повећање минималца од јануара следеће године за 17%

поново ће довести запослене до петог степена испод минималца, јер се просвети плата повећава за 10%. Према томе, неопходна су ванредна повећања само за образовање да би се стигао просек у РС.

У протеклом периоду на снагу су ступили анекиси ПКУ за предшколско васпитање и студентски стандард и

закључен је Споразум о продужењу важења ПКУ за високо образовање на три године. Од јануара почињу преговори о анексиранију овог ПКУ и добијања права која имају и друге делатности.

Највећи гарант реализације Протокола је јединство и заједнички наступ свих синдиката.

Дискриминација дошколованих васпитача и даље присутна

Пише: Р. С. П.

Председница Одбора делатности предшколског васпитања и образовања Мерлин Трајковић и председница СОС Валентина Илић су 13. децембра упутиле допис надлежним министарствима просвете, финансија и ДУЛС захтевајући да се у свим локалним самоуправама васпитачима призна стручна спрема и одговарајући коефицијент за све кадрове који су се дошколовали, а није им признат коефицијент за седми степен стручне спреме.

Указујући по ко зна који пут у последњих неколико година на дискриминацију према васпитачима, па и после разматрања проблема на Радној групи за предшколско васпитање и образовање при Влади Србије, оне су у допису упозориле да у великом броју локалних самоуправа коефицијенти дошколованом кадру и даље нису признати и истакле још драстичнији пример да су у појединим локалним самоуправама коефицијенти признати само делу дошколованих васпитача.

Опширније о овој теми и допис у целини могуће је прочитати на сајту СОС: <https://sind-obr.org.rs/ypufen-dopis-nadlezhnim-ministarstvima/>

Од јануара у плану је одржавање састанака органа СОС на територији, а обавеза свих председника окружних и градских одбора је да утврде термине и доставе Републичком одбору.

Седници у Нишу присуствовала су, поред чланова Председништва из Ниша, Валентине Вељковић Николић и Данијела Ђорђевића, три члана Градског одбора образовања Ниша - представници Машинског факултета и председница ПУ "Лане" из Алексинца. Договорено је да се крајем јануара 2024. одржи још једна седница у Нишу, на коју ће бити позвани чланови ГОО Ниша.

На крају седнице, колегама који су отишли у пензију предати су поклон садови и у добром расположењу послужен коктел.

Одбор делатности ученичког и студентског стандарда

Пише: М. К.

Седница Одбора делатности ученичког и студентског стандарда одржана је у 8. децембра у Београду. Теме састанка су биле актуелна ситуација у образовању и Анекс ПКУ за студентски стандард. Седници је присуствовала председница РОС Валентина Илић, секретар Миодраг Камперелић и правница Николина Јанковић.

Председник Одбора Данијел Ђорђевић и председница Илић су у уводном делу презентovali најактуелније проблеме у делатности и у образовању уопште. Председница РОС је истакла да је на иницијативу СОС успостављена сарадња свих репрезентативних синдиката у просвети и да је заједнички донесена одлука о захтевима и протесту, који је одржан 26. септембра у Београду. Поред тога, закључени Протокол је резултат заједничке одлуке сва четири синдиката и први званични документ о обавезама послодавца према запосленима од 2011. године, не рачунајући Споразум из 2015. године.

Овим протоколом су утврђене обавезе Владе да у наредној години подигне плате у образовању на ниво републичког просека, да са синдикатима

измени Уредбу о коефицијентима, која је посебно битна за запослене у студентском стандарду, да се формира радна група за решавање проблема у студентском стандарду и друго.

Председник Одбора Данијел Ђорђевић је говорио о састанку са колегама из ГСПРС "Независност" и захтевима упућеним Министарству просвете са тог састанка. Захтеви су исти они које СОС већ годинама подноси, да се изједначи цена рада, да се мења Уредба о коефицијентима и да се увећају

коефицијенти у свим студентским центрима као што су у студентском центру у Београду. Ђорђевић је још рекао да је објављен Анекс ПКУ за студентски стандард и да су нова права, која већ имају запослени у домовима ученика, сада на снази и важе и за делатност студентског стандарда. О новим одредбама је више говорила правница Николина Јанковић.

Након дискусије у позитивној атмосфери, чланови Одбора су се опустили уз послужење.

Одржана седница Председништва и Градског одбора у Нишу

Пише: Н. ЈАНКОВИЋ

У Нишу је 24. Новембра одржана седница Председништва и Градског одбора образовања Ниша. У уводном делу председница СОС Валентина Илић је рекла да је Председништво донело одлуку да се седнице у наредном периоду одржавају на терену у градовима и општинама, а прва седница у склопу наведених активности је заказана у Нишу. Председница је присутне упознала са хронолошким током преговора и заједничких акција које су предузимали репрезентативни синдикати у предходном периоду и истакла да су одржана два састанка, која су била веома тешка и без решења. Влада Србије је после преговора са синдикатима понудила Предлог протокола, на који су синдикати дали своје предлоге измена и допуна. Након усаглашавања четири репрезентативна синдиката су прихватили Протокол и он је потписан, чиме су престали разлози за најављени штрајк. У Протоколу су дефинисане обавезе Владе и ресорног министарства до краја следеће године.

Председница је посебно нагласила да је највећи гарант реализације одредаба Протокола јединство сва четири синдиката, што за Владу представља озбиљан проблем. Протоколом се утврђује повећање

зарада од јануара 2024. године, измена Уредбе о коефицијентима, повећање накнаде за разредно старешинство, смањење педагошке администрације и изједначавање почетничке плате наставника (седми степен СС) са просеком у Републици до краја следеће године.

Присутни чланови ГОО Ниша су изнели њихова мишљења и постављали члановима Председништва питања о проблемима са којима се сусрећу у сопственим организацијама, посебно са применом ПКУ и зако-

на, као и распоређивањем технолошких вишкова. На та питања су уследили прецизни одговори и конкретни савети.

У наставку седнице дискусија је вођена у правцу решавања проблема у раду Градског одбора образовања Ниша. Договорено је да крајем јануара 2024. Поново буде одржана седница Председништва у Нишу, као и да буде упућен допис свим члановима Градског одбора образовања Ниша о обавези присуства седницама које заказује виши орган.

Радна група за предшколце: Закључци

Пише: Николина Јанковић

Састанак Радне групе за предшколско васпитање и образовање одржан је 8. новембра 2023. у просторијама Владе РС, а донети су Закључци, које представљамо у овом броју "Синдикалног пера".

Решен је један од проблема, који се односио на напредовање у звање педагошких саветника, па ће већ од јануарске обрачунске зараде у 2024. години ступити на снагу измењена Уредба о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама. У Предлогу измене Уредбе, које је припремило Министарство државне управе и локалне самоуправе, предвиђено је увећање коефицијента по основу стручног усавшавања и професионалног развоја наставника, васпитача и стручног сарадника и то за педагошког саветника - 5% од основне плате; за самосталног педагошког саветника - 7% од основне плате; за вишег педагошког саветника - 10% од основне плате; за високог педагошког саветника - 12% од основне плате.

Настављена је и подршка запошљавању на неодређено време запослених који су дужи временски период ангажовани на одређено време. Министарство државне управе и локалне самоуправе је послало извештај који се односи на број захтева за запошљавање на неодређено време у предшколским установама за октобар. Од 776 послатих захтева дата је сагласност Комисије за 215 особа; укупно су 33 предшколске установе поднеле захтев за ново запошљавање у 29 јединица локалних са-

моуправа.

Синдикати су изразили незадовољство поводом дописа који је Министарство државне управе и локалне самоуправе послало ка јединицама локалне самоуправе, у којем је назначено да дужина радног стажа није обавезан критеријум за пријем у радни однос на неодређено време, већ се може узети у разматрање када запослени имају исти број бодова по другим критеријумима. Члановима Радне групе је дато образложење да у складу са одредбама Закона о основама система образовања и васпитања, конкурс за пријем у радни однос мора бити транспарентан процес, који је првенствено заснован на критеријумима дефинисаним јавним позивом. Имајући у виду да Министарство просвете спроводи пријем у радни однос запослених по фазама у основним и средњим школама закључно са децембром 2020. године, Министарство државне управе и локалне самоуправе ће заједно са Министарством просвете узети у разматрање могућност спровођења таквог процеса од стране јединица локалних самоуправа у предшколским установама.

На састанку је саопштено да је и измењена и одредба члана 76. Закона о основама система образовања и васпитања кад је у питању одговорност родитеља за децу којима је потребна додатна подршка, а за коју су се и Синдикат образовања залагао. Наведени члан је измењен у смислу када Тим за пружање до-

датне подршке донесе препоруку у којој налаже неку обавезу и ако препорука битно утиче на остваривање најбољег интереса детета, родитељ или други законски заступник је у обавези да поступи у складу са датом препоруком. Пре измене наведене одредбе, препорука није била обавезујућа за родитеља или другог законског заступника. Синдикати су поздравили овакву врсту измене, јер су претходно указивали да препорука која нема обавезујући карактер за родитеља може значајно негативно утицати на даљи ток развоја детета којем је потребна додатна подршка.

Такође, на састанку је предложено да буде покренута иницијатива за измене и допуне Правилника за упис у предшколску установу.

Синдикат образовања Србије је Министарству просвете и Радној групи за предшколско васпитање и образовање доставио и допис у којем је тражио да се свим посланима, који су се дошколовали, признају коефицијенти у свим јединицама локалне самоуправе без изузетака. Такође, наведеним дописом је тражено да се изједначе плате за све у систему предшколског васпитања и образовања, као и да се повећа број стручних сарадника и повећа додатак за вође група у предшколским установама на 7%. Синдикат образовања Србије сматра да ће се на овај начин спречити одлив кадрова и обезбедити квалитетно васпитање и образовање за најмлађе, на којима се заснива будућност наше земље.

Новогодишња награда за све у образовању

Пише: Р. С. П.

Председница Валентина Илић је 11. децембра упутила допис председници Владе Ани Брнабић и министарки просвете Славици Ђукић Дејановић допис у којем у име СОС захтева да коначно свим запосленима у установама образовања и васпитања, као и установама студентског стандарда, буде исплаћена Новогодишња награда. Допис преносимо у целини.

Предмет: Захтев за исплату Новогодишње награде

Синдикат образовања Србије, захтева да се исплати Новогодишња награда свим запосленима у установама образовања и васпитања (предшколске установе, основне и средње школе, домови ученика, установе високог образовања), као и запосленима у установама студентског стандарда која им припада у складу са одредбама важећих колективних уговора.

Синдикат образовања Србије, посебно истиче да су запослени у школама били додатно ангажовани и оптерећени слањем података ученика ради добијања једнократне новчане помоћи од стране државе. Поред наведеног, запослени у основним и средњим школама су последњих година коstantно додатно оптерећени разним додатним евиденцијама и обавезама. Такође и запослени у предшколским установама се сваки дан суочавају са додатним радним обавезама и одговорностима. Запослени у установама високог образовања, једини нису били обухваћени повећањем плата од 5,5% од септембра месеца, а више од 70% запослених у установама студентског стандарда прима минималну зараду. Запосленима у установама образовања и васпитања, није исплаћивана Новогодишња награда још од 2016. године, иако им припада право на исплату исте у складу са одредбама важећих колективних уговора.

На основу напред наведеног, Синдикат образовања Србије захтева да се коначно свим запосленима у установама образовања и васпитања као и установама студентског стандарда, исплати Новогодишња награда.

Делимичне квалификације - како и за које потребе

Пише: Борка Вишнић

Канцеларија за дуално образовање и Национални оквир квалификација (нови организациони облик) организовала је средином октобра занимљиву расправу о могућностима признавања делимичних квалификација и моделима укључивања у званични систем националних квалификација и њиховог запошљавања, са посебним увидом како је то решено у неким европским земљама. У раду су учествовали представници Секторских већа, која су задужена за дефинисање и предлагање стандарда квалификација из својих области делатности. За потребе расправе и анализе припремљена је компаративна анализа решења у неколико европских земаља, а анализу су припремили и представили Елидо Бандељ и Владимир Бојковић, који су и раније били укључени у увођење и примену НОК у нашој земљи и њиховим усклађивањем са европским нормативима.

Основна идеја је признавање делимичне квалификације - њеног дела у области потребној послодавцу, а да буде одговарајуће вреднована и упоредива са осталим стеченим вештинама и компетенцијама. Веома обимна компаративна анализа обухватила је и земље са нама сличним образовним системима и искуствима (Словенија), као и оне на које бисмо желели да се угледамо, као што су Данска, Француска или Пољска. Анализа тзв "тржишних квалификација" обухватила је и укључивање неформалних квалификација у НОК, а компарација је пратила 20 индикатора изван национално регулисаних система. То подразумева да се у систему укључује и нешто што је било ван система, а до сада је било

укључен само формални систем. Чак је и Француска прихватила "свеобухватни оквир" у европском контексту, иако су били против тога. Постоје позитивни аспекти укључивања неформалног образовања, али и изазови на које треба одговорити. Информалне и неформалне квалификације нису признате као формалне и нису институционализоване. Али сада се тзв "малим квалификацијама" или микрокреденцијалима путем кратких курсева проширују знања из неке области и то је заиста изазов за НОК како их препознати и признати. У Данској се, примерице, у образовању одрских наводи "способан за посао" и стичу се и кроз јавне и приватне школе. Од 2019. неке квалификације могу се стећи и ван система, али нису јавно признате, а могу се стећи потпуне и допунске квалификације. У Француској постоји регистар стручних и струковних квалификација, али је пре неколико година ревидиран и постоји други регистар за квалификације које се не могу повезати са занимањем. У Пољској се стичу у систему и ван система и имају тзв. "тржишне квалификације и једини имају дефиницију "делимичних квалификација", а у Словенији имају базу занимања са подсистемима који дефинишу начине на које се стичу квалификације и проверавају се стандарди, а може их акредитовати фирма или група фирми или уз уговор са школом. Главни индикатори регулишу се гранским колективним уговорима. Ово је веома осетљива област и потребно је унапред дефинисати критеријуме, као што то предлаже европска организација CEDEFOP, са регулисаним стандардима занимања, компетенција и знања, укључујући и трансверзалне.

Током презентација наведено је и да држава прописује минимум у систему професионалних квалификација, поготово код регулисаних професија, као што је нпр. машиновођа. Како год ова област буде регулисана, важно је да буде уписана у CROSO, ради регулисања свих права која производи. Сматра се да ће јавни сектор увек бити регулисана области, док је у приватном општенија ситуација. Из угла компанија, њима су потребни радници и то одмах, док појединац жели да му се олакша приступ тржишту рада. Оно што је потребно, односи се на попис стварности која већ постоји, како је истакла Весна Фабијан, те да би систем НОК требало посматрати и из угла тржишта, с тим да се кроз процедуре осигура квалитет. Задатак синдиката је да обезбеди да кроз гранске колективне уговоре делимичне квалификације постану видљиве и препознате.

Међутим, утицај оваквог приступа на квалификацију наставника може да буде урушавање квалитета. Пошто се ради о јавном сектору и јавном интересу, за очекивати је да су ствари регулисане и јасно постављене. Међутим, с обзиром на све израженији недостатак квалификованих наставника из више области, као и предлоге садржане у Стратегији развоја образовања о кратким курсевима стицања наставничких звања, отворено је питање ко ће све моћи да буде наставник у будућности. За сада, мастер ниво образовања на акредитованим високошколским установама потребан је да бисте стекли звање учитеља. Но, у будућности, ко зна... Сви смо завршили макар основну школу, а можда смо и као мали желели у учитеље.

Јефтина продаја демагогије

Пише: М. К.

Последњих месеци у медијском простору се појавио нови синдикат. Независни синдикат просветних радника Србије, који упорно покушава да искористи незадовољство запослених и привуче чланство које нема. Осим што нема репрезентативност, нема ни чланство које му је потребно да би имао кога да заступа. Овакав "лов у мутном" је одавно добро познат свима који су свесни да је само јединство синдиката неопходан услов за остваривање захтева и циљева свих запослених.

Њихове активности се свде искључиво на обрачун са другим синдикатима, продавањем бајки и представљањем називи организације "јединим" правим синдикатом. Међутим, тај синдикат води особа која није ни запослена у школи и који је своју легитимност позајмљивао од другог репрезентативног синдиката, да би у одређеном моменту од матичног синдиката изгубио судски спор и остао миноран на синдикалној сцени.

Када је СОС прошле године одржавао протест након случаја насиља над наставницом у Техничкој школи у Трстенику, председник овог "синдиката" је из своје топле собе и удобне фотелје давао изјаве о положају наставника у школама, уместо да је заједно са осталима био испред ресорног министарства. Исто се десило и када су сви синдикати у септембру организовали протест. Дакле, нити је учествовао, нити је подржао било које синдикалне захтеве. Осим што делује на урушавању синдикалног покрета и мешетарењу, врло перфидно преузима све предлоге, идеје и захтеве других синдиката и представља их као своје.

Јединство репрезентативних синдиката је трн у оку онима са јефтиним реториком, који живе од конфликта. После битке лако

бити генерал и, притом, користити ситуацију за личне интересе. Остаје да се види на који ће то начин овај називи синдикат бранити интересе запослених. Вероватно, злонамерним саопштењима и нападима на друге синдикате.

О наставничким платама и атрактивности професије

Пише: Б. В.

Нису само код нас наставничке плате под лупом запослених и осталих заинтересованих за просветну професију - од тога делом зависи и атрактивност наставничке професије и изгледи да се најбољи средњошколци одреде за овај изазован и леп посао.

Пре него што су објављени резултати PISA тестова, OECD је објавио поглед на наставничке плате и атрактивност професије који омогућава увид у стање образовања широм света. Као што знамо, OECD чини 39 најразвијенијих економија света и једна је од најутицајнијих организација која се, између осталог, бави и образовањем и организује међународна тестирања ученика, од којих је најпознатије PISA тестирање, у којем учествује и наша земља.

Но, у анализама које се односе на положај образовања се не налазе подаци из наше земље, али можемо пратити трендове и у нама сличним земљама. У извештају се анализирају сви нивои образовања и наводе подаци који се односе на достигнућа, укљученост у образовање, финансирање и организацију образовног система. Наводи се да се неколико земаља бори са недостатком наставника због недовољно атрактивних плата и да је због тога и наставничка професија мање привлачна од других професија, јер тренд сталног смањења плата траје годинама. То је посебно изражено у Грчкој, поготово након финансијске кризе 2008 - 2009.

У просеку, наставници у вишим нивоима основног образовања зарађују, отприлике, 10% мање него остали са истим квалификацијама. Разлика у платама особа са истим квалификацијама иде и до 20% у корист осталих професија. У Грчкој и Хрватској разлика у платама између наставника и других добро образованих радника је и више од 30%. У Луксембургу, на пример, наставници примају плату која је више него двоструко већа него у осталим европским OECD земљама, са износом од 45.000 до 112.000 долара годишње.

У готово половини OECD земаља дошло је до пада реалних обавезних плата наставника. Низак раст плата делимично објашњава јаз између плата наставника и осталих радника истог нивоа образовања. У шест земаља OECD су обавезне плате наставника у вишим разредима основне школе расле за мање од један одсто у реалном износу од 2015. Што је још горе, реалне обавезне плате су смањене у готово половини OECD земаља у периоду малог или негативног раста у многим земљама, посебно као последица финансијске кризе.

Овај извештај показује да је наставничка професија мање привлачна од других професија и да смањење плата траје годинама. Наставници често раде и ван радног времена, суочавају се са препрекама професионалном развоју и имају мање приходе, поготово у предшколском васпитању и образовању. Такође, инвестирање у дигиталне вештине наставника је смањено у 2022. упркос напорима да се унапреди. Наставници у стручним школама су све старији, готово половина је старија од 50 година.

Најновији извештај Еуридике укључује и Србију, а наведени су подаци и друге надокнаде за наставнике са пуним радним временом и нивоом образовања и директоре школа у 39 европских земаља. Постоје значајне разлике у обавезним почетним платама наставника. У просеку, васпитачи у предшколским установама зарађују мање, а наставници виших разреда основних школа више, са изузетком Бугарске и Грчке. У већини земаља разлике у платама између образовних нивоа су повезане са разликама у захтевима за минималним квалификацијама. У 10 земаља су обавезне почетне плате исте за све образовне нивое (Бугарска, Грчка, Кипар, Литванија, Мађарска, Пољска, Португал, Румунија, Словенија и Црна Гора). Између 2014. и 2022. годишња стартна плата наставника је смањена за све образовне нивое у земљама као Белгија, Грчка, Шпанија и Италија. Насупрот томе, највеће повећање - више од 30 одсто - у последњих шест година се десило у Бугарској, Летонији, Литванији и Србији.

У извештају Еуридике се наводе разлике у повећању плата током наставничке каријере. У неким земљама се дају значајна повећања плата током каријере, уз награђивања дугогодишње посвећености, као што је то случај са Кипром, где плате расту за више од

60% у првих 15 година службе и до 143% у наредним годинама. Међутим, у другим земљама, као што је то Мађарска и Албанија, скромно повећање плата током дугогодишњег рада обесхрабрује талентоване појединце од уласка или остајања у професији (у Мађарској је потребно 42 године рада да се достигне највиши ниво плате; у Албанији је повећање 14%, исто као и у Србији). Пристојне плате и праведно повећање плата су кључни у подизању атрактивности наставничке професије и њихово задржавање у професији.

Еуридика потврђује тренд из претходних година, у којем земље са вишим БДП, као што су Немачка, Луксембург и Холандија, нуде много привлачнију надокнаду наставницима. Насупрот томе, у земљама као што је Летонија, Мађарска, Пољска и Румунија, просечна плата наставника је испод БДП по глави становника на свим образовним нивоима, што утиче на атрактивност наставничке професије. Подаци показују да постоји генерално повећање плата у поређењу са претходним годинама (изузев у Грчкој, Белгији, Италији и Шпанији, где су плате смањене), али је повећање било скромно и углавном повезано са усклађивањем са инфлацијом. Што се тиче директора школа, истраживање показује да је потребно да имају најмање пет година професионалног искуства у половини образовних система у Европи.

У извештају се наводе и подаци о дужини трајања обавезног образовања, које је најдуже у Француској (15 година).

Оно што недостаје је упређивање плата са растом трошкова живота, што би могло да утиче на атрактивност професије. Пристојна плата, добри радни услови, напредовање у каријери, професионални развој, признање и мотивација кључни су за раст привлачности просветне професије.

ETUCE и ETUI заједнички о обнови синдиката

Пише: Немања Ристовић

Европски комитет синдиката за образовање и Европски Синдикални институт организовали су у белгијском граду Антверпен 4. и 5. децембра обуку за представнике синдиката образовања из више европских земаља са задатком да истраже критичке аспекте обнове и организовања синдиката.

Полазници обуке су учествовали у дискусијама и активностима које су као кључне идентификоване у „Приручнику за критичку рефлексију“, развијеном у ETUCE током иницијативе „Твој ред“.

Учесници су се фокусирали на важност јачања организационих структура, како би се осигурала већа заступљеност младих, али и недовољно заступљених чланова, подржавајући размену информација о врстама комуникација и активностима које спроводе њихови синдикати образовања.

Током обуке синдикалци су се бавили мерама за повећање и укључивање нових чланова у тела и органе одлучивања, затим њиховим ангажовањима у демократском и политичком животу, али и едукацији, како би се информисали о улози и услугама које пружају синдикати. Конкретно се радило на идејама за унапређење сарадње и међусобне подршке, као што су програми менторства и обуке између нових и постојећих чланова синдиката.

Обуком је, такође, обухваћен значај обнављања комуникационих стратегија, као што је додељивање буџета за активности друштвених медија и управљање подацима како би се досегла шира публика, затим креирање квалитетног садржаја за платформе друштвених медија, па обезбеђивање окружења да комуникационе платформе буду доступне свим члановима, с обзиром на различите нивое технолошке стручности.

Курс је завршен синтезом увида прикупљених из активности током обуке. Свако од учесника је дао допринос планирању корака за јачање синдиката и састављање

плана за обнову и организовање синдиката. Размењени су и примери добре праксе. Тако су ETUCE инструктори представили „синдикално путовање“ члана синдиката пре учлањења, када су постали чланови и годину после. Французи имају дводневну обуку за нове чланове и активисте о комуникацији са медијима и начинима комуникације на састанцима и преговорима. Литванци дају екстра гаранције у колективном уговору, програм три додатна слободна дана за празнике - пет за унапређење менталног здравља и 10 дана за усавршавање и за волонтирање. Осмислили су и „Сат за синдикат“ - *online* комуникацију у облику састанка чланова синдиката са лидерима и адвокатима синдиката.

У Холандији студенти синдикалци не плаћају чланарину, имају плаћену стручну праксу, затим картице са QR кодом за директно повезивање са каналом комуникације синдиката, а организована је и обука „Како постати лидер“. Пољаци дају писмо подршке при учлањењу и при сваком

даљем развоју и напредовању у каријери. У Ирској је девет месеци бесплатан приступ *online* тиму лекара, који могу и да издају рецепт и да дају потврду о боловању. Организована је и *online* интернет обука, сваке среде од 17-18 сати.

Словаци су истакли промену логоа синдиката и летње кампове за децу чланова синдиката.

Из свега изреченог могла се видети важност сталне комуникације, потреба за прилагодљивошћу, као и потреба за континуираним напорима у ангажовању младих и недовољно заступљених чланова.

Посвећеност континуираном учењу, размени добрих пракси и стварању колаборативног простора за текући дијалог означава значајан корак ка снажнијем и репрезентативнијем синдикалном покрету у образовању. Са општим осећањем јединства и заједничке снаге након овог курса, синдикати просвете су спремни да се суоче са изазовима будућности.

Школе из Србије и РС потписале споразум о сарадњи

Пише: Subotica.com

Три суботичке школе, једна из Косовске Митровице и пет из Републике Српске потписале су 7. децембра 2023. Мултилатерални споразум о сарадњи у области стручног образовања, којим је озваничена дугогодишња сарадња ових школа.

Потписник овог документа у име Синдиката др Чедомир Барош је том приликом оценио да ће Споразум бити моћна алатка у унапређењу сарадње, али и школских програма, док директор ТШЦ из Зворника Горан Грујић сматра да је то само почетак у оснивању удружења које ће окупити све школе у Србији и Републици Српској, што, по његовим речима није проблем, с обзиром на сличност образовних Система.

Споразум су потписали представници суботичке Техничке школе „Иван Сарић“, Политехничке школе и Хемијско-технолошке школе, затим Техничке школе „Михаило Петровић Алас“ из Косовске Митровице, Техничке школе Требиње, ЈУ Техничко-школског центра Зворник, ЈУ Средњошколског центра Мркоњић Град, ЈУ Средњошколског центра „Петар Кочић“ Зворник, као и ЈУ Саобраћајне електро школе Добој.

Промоција одрживог развоја животне средине у школском окружењу

Пише: Ирис Стантић Миљачки

У Бриселу је средином новембра одржана дводневна завршна конференција пројекта “Промоција одрживог развоја животне средине у учењу, настави и управљању у образовању”, као резултат претходног двогодишњег рада кроз семинаре одржане у Ирској, Пољској, Шпанији и Финској и неколико радних вебинара. У раду семинара учествовали су представници послодаваца и синдиката у образовању из већине европских земаља, као и бројне образовне установе из земаља домаћина, са којима су се стицала нова искуства и размењивале идеје и пракса.

Европска федерација послодаваца у образовању (EFEE) и Европски синдикални комитет за образовање (ETUCE) су на основу свих сазнања развили препоруке о томе како унапредити одрживи развој у учењу, настави и управљању, у оквиру овог заједничког пројекта. Препоруке треба да буду од помоћи и подршке европским синдикатима образовања у њиховом ангажовању на овој европски значајној теми, али и са националним приоритетима.

Синдикат образовања Србије представљала је Ирис Стантић - Миљачки, која је била и тренер у реализацији пројекта “Зелене школе”, који је као партнер реализовао наш синдикат у сарадњи са колегама из Бугарске и Румуније. Конкретне Препоруке за унапређивање одрживог развоја у учењу, настави и управљању су једна од основа кључних стратешких докумената на тему образовања за одрживи развој који ће се доносити на нивоу Европе.

Конференцију су водили председник EFEE Данијел Вишњевски и директорка ETUCE Сузан Флокен. Кључно предавање на тему “Учење за зелену транзицију” је одржала Дирдра Ходсон, представница Европске комисије за образовање. Она је образложила фокусираност Европске уније на питања зелене транзиције и последице таквог опредељења на нове потребе у образовању - од стицања нових или освежавања постојећих вештина до промена концепта одрживости у наставним програмима и новим приступима у учењу и управљању.

Садржај пројектних активности и њихово образложење представиле су Мари Фелисе из организације послодаваца и Екатерина Ефименко из европске синдикалне организације, које се дуже време баве питањима

одрживости развоја животне средине и синдикалним ангажовањем овој области.

Детаљније о резултатима истраживања и семинара, као и препорукама у политици одрживости говорио је Педи Дуган, истраживач у пројекту.

Током панел дискусије и учешћа чланова надзорног одбора пројекта, разрешене су уочене недоумице и разјашњене недоречености, како би препоруке биле свима разумљиве и прихватљиве.

У промоцији образовања за одрживост животне средине кроз заједништво и сарадњу између социјалних партнера и различитих чинилаца у образовању било је речи о конкретним корацима за имплементацију образовања за одрживи развој у образовне политике и важности улоге синдиката у овом процесу, те могућностима сарадње између синдиката и доносилаца одлука.

Током другог дана конференције представљени су примери добре праксе имплементације образовања за одрживи развој. Прво смо чули о пројекту контроле квалитета ваздуха у Белгији о којем је говорио представник белгијског синдиката образовања. Настављено је са конкретним препорукама и корисним предлозима.

Посебно је занимљиво било излагање представника Кипра о искуству које имају у овој области. Они имају посебно одељење за образовање за одрживи развој у оквиру министарства просвете и представили су њихов модел рада. Такође, представљен је модел на који начин је Исланд увео образовање за одрживи развој у школе. У Холандији постоји посебан провајдер зеленог образовања, који

је највећи у Европи и на Конференцији је представљен њихов рад. Искуства из Португала представио је Жоахим Сантос из португалског синдиката образовања, који је приказао на који начин се у тој земљи имплементира образовање за одрживи развој и говорио о феномену “петро-педагогије”.

На крају конференције су се учесници сагласили са препорукама у вези са промоцијом одрживог развоја животне средине у школском окружењу. Препоруке се односе на рад на локалном и регионалном нивоу, рад са главним чиниоцима у образовању и лидерима у образовању, као и настави и учењу.

Контекст завршне конференције повезан је са европским циљевима у области животне средине и тзв “зелене агенде”, као и промовисаних циљева Европе као климатски неутралног континента, као и ширег светског контекста Конференције УН о климатским променама одржане у Дубаију.

Да би се препоруке могле применити и у нашем контексту, потребна је сарадња социјалних партнера - Министарства просвете са синдикатима, директорима школа и свима који се баве питањима екологије и “зеленим темама”. Промене су могуће заједничким приступом, што се показало и током реализације нашег пројекта, а о томе говоре и бројне активности у нашим образовним установама. Синдикати су спремни да допринесу усвајању образовних политика и примени концепта одрживости развоја животне средине у образовној пракси.

Високо образовање у Србији - зашто асистенти одлазе са државних факултета?

Пише: Р. С. П.

Француски синдикат Високог образовања и истраживања објавио је у свом часопису "La vie de la recherche scientifique" (тримесечни број 432, за јануар, фебруар и март 2023 год.) чланак проф. др Марине Миленковић, председнице Одбора високог образовања СОС.

У тексту чланка наведени су бројни проблеми који притискају запослене у високом образовању у Србији и разлози због којих млађи наставни кадар и истраживачи одлазе са државних факултета. Објављујемо превод на наш језик.

Већ дуги низ година бројни проблеми притискају запослене на државним факултетима у Србији. Један део тих проблема везан је за недовољно финансирање сектора просвете од стране ресорног Министарства, а други део се односи на незадовољство и положај запослених у високом образовању. Млађи наставни кадар, у првом реду асистенти, незадовољни су због ниских плата и неадекватних услова рада. Министарство просвете у Србији, годинама уназад, покрива мање од 20% материјалних трошкова државних факултета, тако да највећи део режијских трошкова покривају сами факултети из сопствених прихода. Практична настава коју изводе асистенти и млади доценти изводи се са великим бројем студената, изискује озбиљне припреме и захтева доста времена. Услови за научно-истражи-

вачки рад, простор и опремљеност лабораторија савременим апаратима, су знатно скромнији у односу на услове у земљама западне Европе. Са друге стране, критеријуми за напредовање од статуса асистента до редовног професора, су све виши и захтевнији. Ови критеријуми обухватају како наставну тако и научно-истраживачку делатност током изборног периода који траје четири године. Објављивање научних радова у врхунским међународним часописима, често захтева плаћање, при чему покривање тих трошкова не обезбеђује факултет, већ је неопходно учешће аутора на научно-истраживачком пројекту. Уколико нису учесници на одређеном пројекту, млади асистенти се налазе у великом проблему како да обезбеде та средства, публикују своје резултате и представе их на међународним научним конференцијама. Асистенти и асистенти са завршеним докторским дисертацијама, улажу огроман ентузијазам и време да би испунили наведене критеријуме, врло често на уштрб времена које треба да посвете приватном животу. За огроман труд и уложу енергију немају ни духовну ни материјалну сатисфакцију. Њихов статус у друштву није адекватно вреднован, а плате које примају не омогућавају им да реализују своје основне потребе, формирају породице и живе самостално без материјалне помоћи родитеља. Основица за обрачун плата у високом

образовању је најнижа у поређењу са осталим јавним службама (нижа је од основица прописаних за основно и средње образовање). Због ниских плата, несигурног статуса (уговор о раду на одређено време) и осећаја деградације, млади асистенти одлазе са државних факултета. И врло је извесно да ће у будућности постојати дефицит наставног кадра. Тешко је задржати млади наставни кадар, који због ниских плата на факултету не могу да планирају породицу и покрију основне трошкове.

Запослени у високошколским установама својим ентузијазмом и преданошћу постижу одличне резултате како на педагошком тако и на пољу научних истраживања, и тим резултатима се често друштво и Влада поноси, али ти исти ентузијастички су неправедно деградирани у сваком смислу. Недавно је Влада обећала већа улагања у образовање и науку. Планира се изградња научно-истраживачког кампуса БИОФОР са новим зградама за два државна факултета и више института. Још увек није извесно када ће отпочети радови на изградњи кампуса, али се поставља питање: када се заврши пројекат, ко ће образовати нове генерације студената и ко ће радити у новим лабораторијама, када нам млади континуирано и све чешће одлазе са факултета и запошљавају се у друге секторе или чак напуштају своју земљу?

Синдикат образовања Србије ће инсистирати у наредном периоду да се Посебан колективни уговор за високо образовање допуни и измени и наставиће истрајну борбу за достојанство наставничке професије и бољи положај свих запослених на државним факултетима!

Први online Конгрес Интернационале образовања

Пише: Б. В.

Почетком јула ове године одржан је 9. Конгрес Интернационале образовања - по први пут online. Образложење за то биле су непредвидиве последице пандемије и бојазан да сви делегати неће моћи да учествују у конгресним расправама непосредно. Тако се на дневном реду нису нашли избори, већ само промене Статута Интернационале, којима се Извршном одбору дају велика овлашћења, како је речено, због веће ефикасности у раду.

Наредне године, у јулу 2024. биће одржан редован 10. Конгрес у Буенос Аиресу у Аргентини, са учешћем свих делегата, изборима и расправама о резолуцијама. Тиме се, међутим, нарушава и изборни циклус, који је у овој организацији до сада био

на четири године, а и изборни период регионалних (континенталних) организација, па и европске. Током тродневног рада предложен је и усвојен једногодишњи програм рада до наредног конгреса, како би организација могла да функционише. Оно што је засметало делегатима, који нису имали могућност учешћа у расправи током рада, је предлог о повећању чланарине за организације чланице који је саопштен током представљања програма рада, а да о том предлогу нису претходно биле обављене консултације са организацијама. Саопштено је да се са предложеним променама сагласио значајан проценат организација.

Мала упутства за активисте (III део)

Пише: Б. В.

Синдикати образовања из земаља које још немају представнике у Европском социјалном дијалогу требало би да се, по угледу на Европску организацију синдиката образовања, ангажују на подстицању послодаваца у образовању, да се укључе у рад на европском нивоу. У већини земаља то су министарства просвете, мада има и организација директора школа. Подизање свести код њих о значају социјалног дијалога на европском нивоу сигурно би допринело и јачању социјалног дијалога на националним нивоима.

Правни оквир положаја запослених је у већини земаља регулисан одговарајућим законом (о раду), којим се регулише њихова организованост, права и обавезе. Истим законом регулишу се и право на информације, консултације и учешће у процесу доношења одлука. Запослени у образовању имају и посебне законе којима се регулише њихов положај, права и обавезе. Посебни закони за образовање имају већи значај од општег закона, који важи за остале запослене, тако да су неке рестриктивне мере израженије према запосленима у образовању него запосленима у осталим секторима. Једна од тих рестриктивних мера је практично онемогућавање права на штрајк, пошто је образовање сврстано у делатности од посебног јавног интереса. Тиме се отежава и деловање синдиката и синдикалну борбу усмерава у блажим активностима него што је то могуће у другим делатностима.

С обзиром на домете, динамику и садржај социјалног дијалога, током реализације пројекта, а и у ранијим анализама, стање социјалног дијалога се у многим земљама оцењује као лоше. На оцене утиче укупна ситуација у сваком друштву, али и шири контекст слабљења социјалног дијалога и

улоге запослених на европском нивоу. О томе извештава и Међународна конфедерација синдиката и Европска комисија.

Истовремено се извештава и о погоршању права радника, што од европских организација и националних организација синдиката тражи мобилизацију и заједничке активности којима би се учинио притисак на социјалне партнере да активирају смислен и ефикасан социјални дијалог, којим би се успоставили партнерски односи и уз учешће представника запослених донеле одлуке којима би се њихов положај унапредио.

Поред потребе сталног узајамног информисања и консултација социјалних партнера, садржај колективног преговарања и колективних уговора треба обогатити новим одредбама којима би се додатно осигурала радна позиција запослених у образовању и беневити којима се признање њихов додатни ангажман, поготово у екстремним околностима.

То је у исто време и могућност да се разменом информација и искустава из земаља учесника у пројекту обезбеде додатне идеје и аргументи и ојача преговарачка позиција синдиката у појединим земљама.

III ДЕО

Синдикати образовања и учешће у одлучивању: процедуре и пракса

Синдикати образовања су организовани и делују у свим земљама учесницима у пројекту - са дугом традицијом и историјом синдикалне борбе. Њихова улога и положај мењао се променом друштвено - политичких околности, али су у сваком времену били незаобилазан чинилац представљања интереса запослених у образовању.

Синдикати из источних земаља су деведесетих година успостављени као социјални партнери у преговорима са представницима власти и први колективни уговори у тим земљама су потписани управо у образовању. Нека од искустава из синдикалног рада из западноевропских земаља могли су да примене и у својим земљама, али је много тога зависило од спремности социјалних партнера, тј. државе да прихвати нове улоге и своју одговорност у том узајамном процесу.

Грађење социјалног партнерства је сложен и дуготрајан процес и у многоме зависи од капацитета обе стране да му се посвете с добром вољом и намером да се постигне договор или компромис и избегне конфликт. Та врста односа зависи и од снаге лидерства или укупне снаге синдиката међу запосленима, али и разумевања социјалног партнера за прихватање обавеза које произилазе из социјалног дијалога. Успостављање партнерских односа је добрим делом везано и за политичку оријентацију или спремност (владине) стране да се посвети садржајној сарадњи са синдикатима. Честе промене власти и (или) министара просвете у великој мери успоравају или онемогућавају квалитетан социјални дијалог. То су најчешће препреке које су истицали учесници у реализацији пројекта.

Поред тога, уколико не постоји стварна спремност од стране послодавца (влада) да се синдикати озбиљно укључе у процесе доношења одлука, а самим тим и да се прихвати одговорност за успех или неуспех донетих одлука, читав процес социјалног дијалога може да се сведе не форму без правог садржаја и тиме да се суштински обесмисли читав процес.

/ Наставак у наредном броју /

БОРКА ВИШНИЋ и МИОДРАГ КАМПЕРЕЛИЋ ● Телефон: (011)32-33-229 ● Тираж: 4000 ● www.sind-obr.org.rs ● E-mail: obrazovanje@sindikat.rs ● Графичка припрема: ДИМИТРИЈЕ ПАВЛОВИЋ ● Штамп: СИГНЕТА - Београд

Издавач: СИНДИКАТ ОБРАЗОВАЊА СРБИЈЕ, Дечанска 14, 11000 Београд ● Главни уредник: ВАЛЕНТИНА ИЛИЋ ● Уредник: САША ЛУКОВИЋ ● Редакцијски колегијум:

CIP - Каталогизација у публикацији Народна библиотека Србије, Београд 331.105.44(497.11)

СИНДИКАЛНО перо : лист Синдиката образовања Србије / главни уредник Валентина Илић. - Год. 1, бр. 1 (2001)- . - Београд : Синдикат образовања Србије, 2001- (Београд : Сигнета). - 30 цм Месечно. ISSN 1451-7574 = Синдикално перо COBISS.SR-ID 120073740

Машински факултет у Нишу

"double degree" (двоструке дипломе) две институције, чиме се повећава препознатљивост и конкурентност диплома нишког факултета на тржишту рада. У наредном периоду на Факултету ће приоритет бити усвајање интернационалних стандарда, иновирање процеса рада, трансфер знања, унапређење квалитета и усавршавање научног подмлатка у изградњи имиџа модерног европског факултета са препознатљивим идентитетом, чије ће дипломе бити све траженије.

У оквиру Машинског факул-

Историја Машинског факултета у Нишу почиње 1960. оснивањем машинског одсека Техничког факултета да би 1971. године прерастао у засебан факултет у саставу нишког Универзитета. Град Ниш израста тада у универзитетски центар, који је данас поносан на полувековну традицију високошколске наставе и академског живота у њему.

Током 63 године постојања и рада Факултет је израстао у зrelu, складно развијену академску средину у којој је академско звање стекло више од 6.000 студената, од којих су 35 страни држављани. Академски назив магистра наука стекло је 188 постдипломаца, а одбрањено је више од 150 докторских дисертација. Ове генерације стручњака данас чине афирмиран стручни, наставни и научноистраживачки кадар у Србији, као и широм света.

Машински факултет је успешно реакредитовао студијске програме у области машинског инжењерства и инжењерског менаџмента, те уписује студенте на основне четворогодишње академске студије машинског инжењерства и пет нових мастер академских студијских програма: Производно-информаци-

оне технологије, Саобраћајно машинство, транспорт и логистика, Мехатроника и управљање, Машинске конструкције, развој и инжењеринг и Енергетика и процесна техника, чиме завршетком се стиче академски назив мастер инжењер машинства у одговарајућој области. На докторске студије машинства може се уписати 25 студената, а настава се може изводити и на енглеском језику.

Од школске 2012/2013. реализује се и заједнички мастер студијски програм у сарадњи са Техничким универзитетом у Берлину, што омогућава издавање

тета регистрована је Синдикална организација, која егзистира од 1990. године. Као таква мењала је чланство и руководство, али је увек била на страни заштите права запослених и трудила се да у оквиру надлежности, Статута и финансијских средстава буде на располагању чланству. Тренутно броји око стотинак чланова и чланица је Синдиката образовања Србије. Своју мисију и циљеве до сада су успешно остваривали у договору са руководством Факултета, а нада је да ће се такав однос наставити и надаље.

Душан ПЕТКОВИЋ

